

מתלבטים: עובדה או דעה?

מטרות הפעילות

- ללמוד להבחין בין עובדה לדעה.
- לעורר דיון ערכי על ההבדלים בין המינים.
- להדגיש את הקשר בין תכונות מינים שונים להתאמות לסביבה.
- לפתח חשיבה ביקורתית.

מושגים מתוכנית הלימודים

חושים, חוש הראייה, ראייה של בעלי חיים, בעלי חיים, ראיית צבעים, עיניים, עין, ראייה של האדם, התאמות, התאמות לסביבה, התאמות במבנה גוף

מיומנויות

הבניית ידע, חשיבה ביקורתית, טיפול במידע, יישום ידע, פתרון בעיות וקבלת החלטות, שיתוף פעולה

מה עושים?

חלק א': עובדות ודעות

1. מה ההבדל בין עובדה לדעה?
2. קראו את המשפטים הבאים וסמנו או הקיפו אותם: האם הם עובדה או דעה?

• מים הם צורך קיומי של יצורים חיים. **עובדה / דעה**

• לבני אדם יש ארבע גפיים:
שתיים עליונות ושתיים תחתונות. **עובדה / דעה**

• לכלבים יש ניבים המאפשרים לקרוע את הבשר
שאותו הם אוכלים. **עובדה / דעה**

• לבעלי חיים השייכים למשפחת
החרקים יש שש רגליים. **עובדה / דעה**

כל המשפטים שקראתם הם דוגמאות לאמירות שמציגות **עובדות**.
אז איך נדע להבחין בין עובדה לדעה?

עובדה

היא אמירה או קביעה שאין עליה ויכוח.
היא דבר שידוע כאמיתי וניתן להוכחה.

מבוסס על: מילה טובה מאוד, מט"ח

3. קראו את המשפטים הבאים וסמנו או הקיפו אותם. האם הם עובדה או דעה?

למים יש טעם מגעיל. **עובדה / דעה**

בני אדם יכולים לעשות דברים מדהימים עם הרגליים שלהם. **עובדה / דעה**

הניבים של הכלב מפחידים. **עובדה / דעה**

כל החרקים הם יצורים דוחים. **עובדה / דעה**

כל המשפטים שקראתם הם דוגמאות לאמירות שמציגות דעות.
אז איך נדע להבחין בין עובדה לדעה?

דעה

היא אמירה שמציגה משהו שאנחנו חושבים על משהו או משהו, על עובדה או על רעיון כלשהו. זאת אמירה או קביעה שאפשר להתווכח עליה. כלומר, לשני אנשים עשויה להיות דעה שונה על עובדה מסוימת. למשל, אפשר להתווכח שהכלב של השכנים חמוד. אבל אי אפשר להתווכח על כך שיש לו שתי אזניים וצבע הפרווה שלו לבן.

מבוסס על: מילה טובה מאוד, מט"ח
כל האיורים מתוך: <https://thenounproject.com>

4. דונו במליאה: מהו ההבדל בין עובדה לדעה?

חלק ב': משחק "עוב-דעה"

1. התחלקו לצוותים לפי הנחיות המורה.
 2. קבלו מהמורה ארבעה פתקים. על כל אחד מכם לכתוב שתי דעות ושתי עובדות על נושא שתבחרו.
 3. פזרו את הפתקים כך שיהיו הפוכים על הרצפה.
 4. כל צוות מתבקש לאסוף כמה שיותר פתקים שבהם יש עובדות או דעות, על פי הנחיית המורה לחברי הצוות.
- הצוות שיצליח לאסוף בתוך שלוש דקות את הכמות הגדולה ביותר של פתקים לפי הנושא שקיבל, הוא המנצח!

חלק ג': סיכום

1. קבלו מהמורה קישור לסקר וענו על השאלות המוצגות בו.
 2. לאחר שעניתם על הסקר התחלקו לזוגות או לצוותים לפי הנחיית המורה.
 3. דונו: האם אפשר להתווכח על האמירה שלאדם יש ראייה טובה מזו של בעלי חיים אחרים? התייחסו לנקודות לדיון הבאות ונמקו את תשובותיכם:
- האם האדם הוא יצור בעל תכונות "טובות" ו"מוצלחות" יותר מאלו של יצורים אחרים?
 - האם חשוב להשוות תכונות של בני אדם לאלו של בעלי חיים אחרים, ומה התועלת בכך?
 - האם ההבדלים בין היצורים החיים מלמדים אותנו מי מוצלח או טוב יותר מהאחר?

המלצה להמשך פעילות:

המשיכו לפעילות "לומדים ומגלים: העיניים המופלאות של עולם החי" ואולי תגלו את התשובה לשאלה: **למי יש ראייה טובה יותר, לבני אדם או לבעלי חיים?** [קישור לפעילות.](#)